

lomban, de hisszük, hogy még sokszor találkozunk vele. *Ámon Vilmosné.*

Új anthológia. Összeállította : Babits Mihály. A «Nyugat» Móricz Zsigmond novella-anthológiája után most Babits Mihály összeállításában harminchárom költő száz legjobb versét adta ki. A férfiak legidősebbje 1892-ben született, legfiatalabbja 1905-ben; a nők korát az életrajzi jegyzet diszkrécióval kezeli. Fiatalok, mert újabban nálunk az irodalmi fiatalság korhatárát negyven évre tolták ki. Egy generáció lírai arculata: külön már mindegyik költő ismerős s most kellemesen kiderülni annak, hogy költészete mit jelent az egész nemzedék orkeszterében.

A válogatás nem pontos. Irodalmón kívül levő szempontok érvényesültek s ezeknek a szempontoknak érvényesülése több esetben nem menthető hibára vezetett. Tendenciózus: a nemzedék lelkületéhez erősen és jellegzetesen hozzátartozó költők verseiből nem a legjobb került a kötetbe s maga a költő nem a jelentőségének megfelelő teret kapta meg; így a többi közt Mécs László esetében. Lokálpatrióta: személyes és társadalmi irányelvek igazságtalan túlbecsülésekre ragadták; így a többi közt Fenyő László és Török Sophie esetében. Van költő, akit az anthológia bátran elhagyhatott volna, mert lírai karaktere nem ehhez a generációhoz tartozik s végül van költő, akiről nem vesz tudomást, mert talán még nem töltötte be húszötödik életévét.

Hogy egy anthológia szükségképpen hiányokra van ítélve, azt mindenki tudja. Ez az anthológia több, mint hiányos, mert az üres helyeken odanemtartozó vonások eltorzítják a generáció valóságos képét. S ha a kép nem jellemző az új költészetre, legalább jellemző volna a «Nyugat»-ra, vagy az összeállító ízlésére. Arra sem. Még csak vaktában való markolás

sem. A rajz nem őszinte és nem igaz.

Könnyű volna kifogást emelni a harminchárom költőnek a könyvben levő száz verse ellen, ha volna ma nálunk más harminchárom költő ennél jobb száz verssel, éppen könnyű, mint amilyen nehéz kimondani, hogy az anthológia költői értéke nem magas. A szerkesztő csak abból válogathatott, ami tényleg volt. Az összeállítás nem hű, de ha sokkal hübb lett volna is, az eredmény nem lett volna más. Babits Mihály tudja: egy helyütt el is mondta. Az volt az igazi véleménye, nem ez a szelid konferansz, amit most a kötet bevezetésében megírt, nehogy ő maga legyen szétbontója annak, amit összeállított, nehogy abba a kínos helyzetbe kerüljön, hogy maga tagadja meg azt, amit csinált.

Átütő nagy költői egyénisége a mai kornak nincs, de nincs meg, az anthológia tanúsága szerint, a sokszínű és változatos, lendülő és életerős gazdagsága sem, ami a «Holnap»-okban annyira megragadott, — sőt nincs meg az «új»-nak az a varázsa sem, amivel a «Ma» hatott. Szabó Lőrinc pogánykodása a dekadencia végső kicsendülése, amikor a szellemi elfinomultság már a barbarizmussal kacérkodik — elmúlt divat. Illyés Gyula mindig modoros volt s talán azok közé tartozik, akik sohasem fogják megtalálni formájukat; maga áll útjába s önnön sarkán botorkál. Mécs László fiatalos páthosza és szárnyaló elokvenciája néha bántó semmiségeket hajszol. Erdélyi József szűk ahhoz, hogy egész lírát teremtsen. Sárközi György passzív és a teljes őszinteséghez vezető utolsó száz lépést valószínűleg sohasem fogja megtenni. Aztán e megbocsátható, mert az emberi természetekben rejlő, hibákon kívül a megbocsáthatatlanok: hatáscsinálók, «keveset sok-ként eladni akarók, akik emelni akarnak, anélkül, hogy maguk fent lennének».

Rosszhiszeműségek. Sokkal több, mint ahogy az ember várná és több, mint ahogy az első pillanatban észre lehetne venni.

Hang van elég: nagyváros, falu, osztályharcú riadók, kiáltások, feltűnően kevés erotika (nem a válogató hibájából, hanem, mert tényleg kevés), zsánerképek, természethez való visszatérések, lázítás, melankólia — ez mind a költészet anyaga. De csak az anyaga. S mint ahogy az új nemzedéknek nincs átütő költői egyénisége, az egész lírának nincs átütő ereje. Nem szabad, nem férfias, nem termékenyítő, nem teremtő. Profán művészet ez: társadalmi, divatszzerű, tüneteket kiélő, nem pedig a szent, lángoló, elragadó költészet. Gyanútlan — elhalad a legnagyobb mélységek fölött anélkül, hogy észrevenné. Aki ezt a könyvet elolvassa, nem hisz a szemének: ez az a kor, ahol olyan irtózatossan kínlódik valami új? Ez az, ahol mardosó ironia és halálos alázat, éhezők kiáltása és tivornyák zaja összevegyül? Ez az a széttépett, megalázott, keserves kor — a mi korunk? Egyetlen versnek sincs hangja az élet valósága számára. Nagyon vers-i költészet ez, nagyon nem a vér, a sebek, a nyomor, a kétségbeesés és nagyon nem a mindenekfölött való remény és életvágú költészet.

Vannak értékek is? És ezeknek hordozói kettő-három kivételével tényleg azok, akiknek az anthológia kivételes helyet biztosít? Igen, vannak. Szavak, hangok, gondolatok, képek, strófák is — töredékek. «A líra tüze kialvóban van?» Lehet, hogy talán igaz. Éppen akkor, amikor maga az élet tele van lírával. *Hamvas Béla.*

Katholikus Lexikon. Szerkesztette: *Bangha Béla.* A Katholikus Lexikon megjelent *második kötetével* kitűzött programjának megfelelően folytatja katolikus elvű s irányú egyetemes összefoglaló munkásságát. A mostani

kötet 532 oldalon az Ellenállás és Kazula címszók közé eső tudományos és művelődési anyagot tárgyalja. Amint az első kötetben is, ebben is imponáló módon emelkedik a szerkesztők munkája nyomán az a mérhetetlen lelki és szellemi érték és hatás, amelyet az emberiség történetében a katolikus világnézet képvisel. A lexikon természetéből következik, hogy a katolikus szellem valóságának feldolgozása csak a lényeges vonások felvázolása és jelzése útján történhetik. De így is, e lényegre szorítóköző összefoglalásban megkapunk mindent, amire az egyetemes műveltség legfontosabb kérdései szempontjából szükségünk van. Szerkesztő és munkatársak egyaránt nagy és igen értékes munkát végeztek. Éppen azért e munka érdemét nem is szabad azzal megbántani, hogy kicsinyeskedő nagyítással közeledünk a kötet esetleges hibái felé. Az szinte természetes, hogy ilyen nagyarányú munkánál egy-egy címszó mértékszabása változik, valami kimarad, vagy egyik-másik cikk talán éppen azért, mert egy kissé elnagyolt, avagy túlságosan tömörített, veszít a világosság s a jellemzés értékéből. Azonban egyik kifogás sem érintheti a szakszerűség korrekt tárgyi értékét. Ebből a szempontból nézve a kötetet, méltán tarthatjuk a magyar katolikus szellemi világ kiváló megnyilatkozásának, amely közvetve a magyar művelődés egészének is nagy becsületére és tiszteletére válik.

O. P.

Simonfay Margit: Az idegen asszony. (Regény. Singer és Wolfner kiadása.) «Az idegen asszony» Simonfay Margitnak második regénye. Alapváza egy szerelmi háromszög, melynek tulajdonságai az irodalmi planimetriában nagyon is ismertek. Egy gyanútlan békében élő házaspár életébe belép a harmadik, ez esetben egy nő, aki ezt a gyanútlan együtt-